

Daňovky

Daňové a právní aktuality

Daně

Tipy a triky

Právo

Ze světa

Dotace

Z judikatury

Krátce

Srpen 2024

Editorial

V srpnovém vydání daňového a právního přehledu si dovolím doporučit četbu na druhou polovinu prázdnin. Co tedy otevřít na pláži, u řeky nebo na horách? Letos je nabídka velmi široká.

Zásadní novela zákona o DPH změní mimo jiné režim DPH při dodání nemovitých věcí nebo způsob opravy základu daně u nedobytných pohledávek. Svět DPH už nebude takový, jako býval.

Za pozornost stojí i novela zákona o dorovnávacích daních. Ta má mimo jiné zajistit, že česká dorovnávací daň bude považována za kvalifikovanou pro účely trvalého bezpečného přístavu. Potěšující zpráva pro všechny fanoušky Pilíře 2 a bezpečných přístavů.

Nejhuťnější čtení představuje novela zákona o daních z příjmů, která doprovází připravovaný zákon o účetnictví. Pokud nejste daňoví masochisti, čtěte raději až po dovolené. Změn je opravdu hodně, jenom připomínky Komory daňových poradců měly 67 stran.

Dopadům této novely na firmy jsme se již věnovali, tak jen zmíním, že řada změn má potenciál být pro poplatníky pozitivní – např. zvýšení limitu majetku na 100 tisíc korun, zrušení odpisových skupin, tvorba daňových opravných položek nezávisle na účetnictví nebo možnost použít IFRS jako výchozí bod pro výpočet daně. Bohužel, kvůli nutnosti upravit základ daně o trvalé rozdíly mezi IFRS a CAS bude nezbytné rozdíly mezi těmito dvěma standardy stále evidovat. Řadu nedostatků se snad při projednávání novely podaří upravit.

Novela se významně dotkne nejen právnických, ale také fyzických osob. Jedním z nejdiskutovanějších bodů je zavedení pojmu „evidované aktivum“ namísto dosavadního „obchodního majetku“. Tento krok vyvolal obavy, že povede ke zúžení osvobození od daně u fyzických osob. Ministerstvo financí už slíbilo nápravu. Tak snad.

Po přečtení všech prázdninových „bestsellerů“ nás čeká nejen návrat dětí do školy, ale i náš pravidelný běžecký závod firemních štafet. Zveme vás na třetí ročník [Extra míle KPMG](#), který se uskuteční 19. září. Bude to opět skvělá příležitost setkat se, sportovat a užít si zábavu mimo kancelář. Těšíme se!

Přeji hezký zbytek léta.

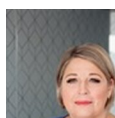

Ladislav Malůšek
Partner
KPMG Česká republika

2 | Daňové a právní aktuality – srpen 2024

Novela zákona o daních z příjmů: přehled zásadních změn ve zdanění fyzických osob

Ministerstvo financí zveřejnilo návrh novely zákona o daních z příjmů, která reaguje na připravovaný nový zákon o účetnictví. Navrhovaná účinnost k 1. lednu 2025 i ostatní části novely se mohou v průběhu legislativního procesu ještě změnit.

Lenka Nováková
lnovakova@kpmg.cz

Radka Velebná
rvelebna@kpmg.cz

Jak ovlivní novela poplatníky daně z příjmů právnických osob, jsme psali v červnových [Daňovkách](#). Novela ovšem velmi **významně dopadá i na oblast daně z příjmů fyzických osob**: řada ustanovení zákona o daních z příjmů je společná pro právnické i fyzické osoby, a navíc se mění celková koncepce zákona o daních z příjmů. Níže se věnujeme vybraným změnám, které výrazně ovlivní právě fyzické osoby.

Daňové aktivum

U fyzických osob se ruší definice obchodního majetku v návaznosti na nově zavedený účetní pojem „**aktivum**“.

V současné době je za **obchodní majetek u fyzické osoby pro daňové účely** považována ta část majetku poplatníka, o které bylo nebo je účtováno anebo je uvedena v daňové evidenci. Poplatník nemá obchodní majetek v případě, kdy uplatňuje výdaje procentem z příjmů (tzv. paušální výdaje), nebo se jedná o pronajímaný majetek. Tento přístup má pak dopad na zdaňování či uplatnění osvobození příjmů z prodeje takového majetku. Sleduje se u něj časový test (10 let, 5 let – pro nemovitosti pořízené do konce roku 2020) pro osvobození příjmů z prodeje, který běží od okamžiku nabytí nemovitosti, nikoliv od vyřazení z obchodního majetku. A toto je pouze jeden z nejčastějších příkladů, kdy je tento přístup aplikován.

Novela zcela mění výše popsané základní principy. Pro daňové účely se zavádí nový pojem „**evidované aktivum**“. Bude jím takové aktivum, které poplatník uvede v daňové evidenci nebo které je nutné pro dosahování zdanitelných příjmů (tj. u příjmů z nájmu nebo příjmů ze samostatné činnosti, kdy poplatník uplatňuje výdaje procentem z příjmů, ale i v případě poplatníka v režimu paušální daně). **Rozhodný je faktický stav a účel** – tedy skutečnost, zda je využívání daného aktiva pro dosahování daných příjmů nutné, nikoliv to, zda je aktivum uvedeno v evidenci. Vyřazením by měl být okamžik, kdy evidované aktivum přestane být aktivem poplatníka. Pro lepší pochopení předmětného ustanovení je potřeba se podívat do důvodové zprávy, která uvádí, že za daný okamžik se bude považovat např. prodej daného aktiva. Jinými slovy, i když nemovitost nebude poplatník již několik let pronajímat, do okamžiku jejího prodeje bude stále považována za evidované aktivum.

3 | Daňové a právní aktuality – srpen 2024

Poplatník, který uplatňuje skutečné výdaje, se může rozhodnout neuvést aktivum v daňové evidenci, byť je využíváno k podnikání. V takovém případě se s ním bude zacházet jako se soukromým majetkem. Tuto možnost však nebudou mít fyzické osoby v režimu paušální daně a uplatňující paušální výdaje. Evidované aktivum tak bude mít mnohem širší obsah a dotkne se velmi širokého okruhu poplatníků. Např. v případě pronájmu nemovitosti a jejího následného prodeje se příjem z prodeje evidovaného aktiva bude zdaňovat u fyzické osoby jako příjem ze samostatné činnosti.

Ministerstvo financí již deklarovalo, že takto radikální změna neměla být cílem novely. Počkejme tedy, jak bude vypadat upravené znění novely po vypořádání připomínek.

Zákaz odpisování zahraničních nemovitostí, ze kterých plynou příjmy vyňaté ze zdanění v ČR

Za evidované aktivum nebude považováno u českého daňového rezidenta aktivum, ze kterého plynou pouze příjmy ze zdrojů v zahraničí, u nichž se pro vyloučení dvojího zdanění uplatní metoda vynětí. Pokud tedy poplatník, český daňový rezident, bude vlastnit nemovitost ve Velké Británii a tuto nemovitost bude pronajímat (příjmy z nájmu budou zdaněny ve Velké Británii a vyňaty ze zdanění v ČR dle česko-britské smlouvy o zamezení dvojího zdanění), nebude možné danou nemovitost v ČR odpisovat. Tím, že nebude možné uplatnit odpisy do výdajů, dojde k významnému zvýšení efektivní sazby daně, kterou budou zdaňovány příjmy po vynětí. Daňová pozice těchto poplatníků se tak oproti jiným (např. i těm, kteří budou dle příslušné smlouvy o zamezení dvojího zdanění uplatňovat metodu zápočtu zahraniční daně) fakticky zhorší.

Vedení účetnictví

Aktuálně platný zákon o účetnictví nařizuje vybranému okruhu fyzických osob vedení účetnictví (např. fyzické osobě, která je podnikatelem zapsaným v obchodním rejstříku nebo jejíž obrat je vyšší než 25 mil. Kč). Nový návrh zákona o účetnictví zakotvuje **vedení účetnictví u fyzických osob na dobrovolné bázi**. Tento přístup však novela zákona o daních z příjmů nerespektuje a bude na fyzické osoby vedoucí účetnictví hledět, jako by účetními jednotkami nebyly. Takové osoby nebudou moci vycházet pro účely stanovení základu daně z výsledku hospodaření, jak tomu bylo doposud, ale základ daně se jim stanoví obdobně jako ostatním fyzickým osobám, a to **na hotovostním principu** (tzv. cash bázi).

Paradoxem ovšem je, že v celé řadě ustanovení novela přímo odkazuje i u fyzických osob na zákon o účetnictví a do hotovostního způsobu stanovení základu daně zavádí ocenění věcí, služeb a dluhů právě dle zákona o účetnictví. Fyzické osoby sice budou stanovovat základ daně na hotovostním principu, avšak pro jeho správné stanovení bude stále nezbytná podrobná znalost účetnictví, což bude pro fyzické osoby nepochybně administrativně náročné a zapříčiní neúměrné dodatečné náklady.

Přechodná ustanovení

Přechod na hotovostní způsob stanovení základu daně ke dni účinnosti novely, tj. k navrhovanému **1. lednu 2025**, bude pro všechny fyzické osoby, které vedou účetnictví, upraven tak, že se použijí ustanovení upravující přechod z vedení účetnictví na daňovou evidenci platné k 31. prosinci 2024. Obdobně budou postupovat i poplatníci s příjmy z nájmu nebo s příjmy ze samostatné činnosti, kteří budou přecházet z vedení účetnictví na daňovou evidenci. Další možností bude využít přechod z vedení účetnictví na uplatnění výdajových paušálů nebo využít režim paušální daně.

4 | Daňové a právní aktuality – srpen 2024

Zrušení období, za které se podává daňové přiznání

Jelikož zdaňovací období u daně z příjmů právnických osob bude nově navázáno na účetní období, navrhuje ministerstvo financí napříč novelou vypustit pojem „období, za které se podává daňové přiznání“. Nicméně předkladatel novely zapomněl na to, že v několika případech právě fyzické osoby podávají daňové přiznání za období kratší, než je zdaňovací období (tj. kalendářní rok), např. v případě úmrtí poplatníka.

Závěr

Možná je teď na čase, aby ministerstvo financí zvážilo vyčlenění daně z příjmů fyzických osob do samostatného zákona. Tato novela ukazuje, že principy zdanění právnických osob (akruální princip) a přímou provazbu na zákon o účetnictví **nelze plošně aplikovat na fyzické osoby**, kde základní kameny zdanění jsou postaveny na hotovostním principu.

5 | Daňové a právní aktuality – srpen 2024

© 2024 KPMG Česká republika, s.r.o., společnost s ručením omezeným založená dle právních předpisů České republiky a členská společnost globální organizace nezávislých členských společností KPMG, přidružených ke KPMG International Limited, soukromé anglické společnosti s ručením omezeným. Všechna práva vyhrazena.

Zásady správy daní: materiální pravda

S poctivostí nejdál dojdeš či lež má krátké nohy. S nadsázkou by bylo možné říci, že těmito rčeními se inspiroval i daňový řád, který zakotvuje zásadu materiální pravdy. V tomto článku vysvětlíme, co tato zásada znamená, jak se uplatňuje i jak se k ní staví soudy.

Viktor Dušek
vdusek@kpmg.cz

Filip Morcinek
fmorcinek@kpmg.cz

Co je podstatou zásady

Zásada materiální pravdy znamená, že správce daně musí vycházet ze skutečného obsahu právního jednání nebo jiné relevantní skutečnosti. Jinými slovy, daňové úřady se nezajímají jen o to, jak je něco formálně zapsáno na papíře, ale i o to, co se ve skutečnosti stalo.

Jak se zásada uplatňuje

V praxi má zásada materiální pravdy nejčastěji dopad tehdy, když se subjekt snaží skrýt pravou podstatu právního úkonu, aby snížil svou daňovou povinnost nebo se jí vyhnul úplně. Úkolem finančních úřadů je tedy zjistit pravý stav věcí a doložit své závěry konkrétními důkazy.

Příklad ze soudní praxe

Nejvyšší správní soud například nedávno řešil několik případů **zastřené spolkové činnosti**, kdy daňoví poplatníci poskytovali svým členům internetové připojení za členské poplatky. Pod rouškou spolkové činnosti tak dosahovali daňových výhod určených pouze pro spolky, tj. osvobození členských poplatků od daně z příjmů a osvobození poskytování služeb jako protihodnoty členského příspěvku od daně z přidané hodnoty. Správce daně v jednotlivých případech přistoupil k rozsáhlému dokazování, které zásadní měrou přispělo k prokázání simulovaného jednání – spolkové činnosti. Například zjistil, že těmto „spolkům“ dramaticky rostly zisky, přestože měly primárně vykonávat neziskovou činnost. Svědecké výpovědi potvrdily, že drtivá většina byla členem pouze za účelem získání výhodného internetového připojení. I následky nezaplacení členského poplatku svědčily o zcela komerčním přístupu, jestliže členové byli ihned odstřiženi od internetu, případně kontaktováni s cílem zabránit jejich odchodu ke konkurenci. Nejvyšší správní soud tak na základě extenzivního dokazování správce daně potvrdil, že „spolky“ spolkovou činnost pouze předstíraly, neboť ve skutečnosti jejich hlavní činnost spočívala v poskytování služeb za úplatu. **Uplatnění daňových zvýhodnění** určených pouze pro spolky proto bylo v posuzovaných případech **vyloučeno**.

Co z toho plyne

Pro účely daňového řízení je tedy rozhodující skutečná podstata jednání, nikoliv jeho formální zachycení. Je to však správce daně, kdo musí nejen odhalit, co se skutečně stalo, ale také vysvětlit, jak k těmto závěrům dospěl,

6 | Daňové a právní aktuality – srpen 2024

a předložit důkazy, o které své rozhodnutí opírá. Proto doporučujeme mít vhodně podložené a zdůvodněné veškeré kroky pro případ, že by správce daně měl pochybnosti o tom, zda se nejedná o zastřené jednání.

7 | Daňové a právní aktuality – srpen 2024

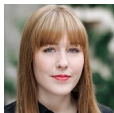
© 2024 KPMG Česká republika, s.r.o., společnost s ručením omezeným založená dle právních předpisů České republiky a členská společnost globální organizace nezávislých členských společností KPMG, přidružených ke KPMG International Limited, soukromé anglické společnosti s ručením omezeným. Všechna práva vyhrazena.

Novela umožní zaměstnancům, aby si sami rozvrhovali pracovní dobu

Ministerstvo práce si dalo chvályhodný cíl – zflexibilnit pracovněprávní regulaci. Připravilo proto hned několik návrhů novel zákoníku práce. Jednou z nejvýznamnějších změn, která už prošla legislativním procesem, je možnost zaměstnanců sami si rozvrhovat pracovní dobu.

Barbora Cvinerová
bcvinerova@kpmg.cz

Veronika Halalová
vhalalova@kpmg.cz

V současnosti umožňuje zákoník práce přenesení práva rozvrhovat pracovní dobu ze zaměstnavatele na zaměstnance pouze v případě práce na dálku nebo v případě sdíleného pracovního místa, kdy si pracovní dobu rozvrhují zaměstnanci, kteří pozici sdílejí. Ostatní zaměstnanci aktuálně mají možnost ovlivnit svou pracovní dobu jen při pružném rozvržení pracovní doby. Musí se ale pohybovat v rámci mantinelů nastavených zaměstnavatelem v podobě pevných úseků pracovní doby. To se brzy změní – novela zákoníku práce přinese **od 1. ledna 2025** možnost ujednat si, že si pracovní dobu bude za sjednaných podmínek rozvrhovat do směn sám zaměstnanec.

Ony podmínky novela blíže nespecifikuje. Důvodová zpráva uvádí, že zaměstnavatel by měl zejména se zaměstnancem sjednat povinnost zaměstnance dodržovat zákonné přestávky v práci, minimální dobu odpočinku, bezpečnostní přestávky nebo např. maximální délku směn. Za případná porušení bude totiž i nadále odpovídat zaměstnavatel. Doporučit lze i další omezení, např. aby si zaměstnanec nerozvrhoval práci na noc, víkendy nebo svátky. Dohoda může také určit, zda má být rozvržení pracovní doby rovnoměrné či nikoli.

I při samorozvrhování pracovní doby zaměstnancem bude nadále platit, že zaměstnavatel je povinen vést evidenci pracovní doby. V rámci dohody lze proto doporučit sjednat povinnost součinnosti zaměstnance, například ve formě dodávání výkazů pracovní doby ve sjednané frekvenci. Praktické může být i ujednání o tom, že zaměstnavatel může za určitých podmínek volnost zaměstnance omezit a pracovní dobu určit sám.

Novela výslovně počítá s tím, že se při samorozvrhování nepoužije běžná úprava pracovní doby dle zákoníku práce, s výjimkou povinnosti zaměstnance být na začátku směny na svém pracovišti a odcházet z něho až po skončení směny, a dále povinnosti dodržet, že jednotlivá směna nebude delší než **12 hodin**. Průměrná týdenní pracovní doba zaměstnance sjednaná v pracovní smlouvě bude muset být naplněna ve vyrovnávacím období určeném zaměstnavatelem.

Novela myslí také na případné překážky v práci, dovolenou nebo třeba pracovní cesty. V těchto případech se bude vycházet z tzv. záložního rozvržení pracovní doby do směn, které bude zaměstnavatel povinen předem určit. Při jiných důležitých osobních překážkách v práci na straně zaměstnance ale zaměstnancům, kteří si pracovní dobu rozvrhují sami, náhrada mzdy nebo platu (až na výjimky) příslušet nebude.

Co se týče případného **ukončení dohody o samorozvrhování** pracovní doby, novela předpokládá buď dohodu obou stran, popřípadě jednostrannou výpověď s 15denní výpovědní dobou, která začne běžet dnem, v němž byla výpověď

8 | Daňové a právní aktuality – srpen 2024

doručena druhé smluvní straně.

9 | Daňové a právní aktuality – srpen 2024

© 2024 KPMG Česká republika, s.r.o., společnost s ručením omezeným založená dle právních předpisů České republiky a členská společnost globální organizace nezávislých členských společností KPMG, přidružených ke KPMG International Limited, soukromé anglické společnosti s ručením omezeným. Všechna práva vyhrazena.

Přísnější postihy v boji proti nelegální práci

Nelegální práce je v poslední době pod drobnohledem státních kontrolních orgánů a nadále zůstává ústředním bodem jejich zájmu. I z tohoto důvodu navrhlo Ministerstvo práce a sociálních věcí (MPSV) další zpřísnění tzv. švarcsystému. Návrh zákona v současné době projednává Poslanecká sněmovna. Účinnost je přitom naplánovaná na 1. ledna 2025.

Barbora Cvinerová
bcvinerova@kpmg.cz

Richard Hajdučík
rhajducik@kpmg.cz

Jednou ze základních změn, kterou návrh zákona přináší, je zavedení trestu zveřejnění rozhodnutí o přestupku. Uložit jej přitom bude možné nejen pachatelům nelegální práce, ale i pachatelům zastřené agenturního zaměstnávání. Rozhodnutí bude vyvěšeno na úřední desce Státního úřadu inspekce práce po dobu jednoho roku. Změnu MPSV odůvodňuje primárně tím, že potenciální dodavatelé odmítají s osobami, které se dopustí takto závažných přestupků, spolupracovat.

Změny se dotknou i samotného **způsobu provádění kontrol**. Během kontroly nebo i v rámci předcházejících přípravných úkonů budou inspektoři oprávněni pořizovat zvukové a obrazové záznamy, a to bez vědomí kontrolovaných osob. Kontroloři si tak nebudou muset vyžádat souhlas dotčených osob, ani nebudou povinni ohlásit svoji přítomnost, pokud před vlastní kontrolou provádějí neodkladné úkony. Byť se uvedené oprávnění týká všech přestupků, MPSV si od nové úpravy slibuje zejména to, že usnadní pozici inspektorů v případě kontroly nelegální práce. Často se totiž stává, že je taková kontrola – z důvodu nutnosti oznámit pořízení těchto záznamů – zmařena. Kontrolní orgány budou mít ale povinnost využívat tento institut pouze tehdy, nebude-li účelu možno dosáhnout jinak.

Zákon přinese i některá zmírnění. Nově budou jednotlivé inspektoráty oprávněny ne zahájit řízení o přestupku a odložit jej, a to v případě přestupků s nízkou mírou společenské škodlivosti. To, zda kontrolní orgány přistoupí k odložení řízení, bude záviset pouze na jejich správním úvaze. Vycházet budou zejména z okolností spáchání přestupku, způsobu provedení činu nebo jeho následku. Uvedená změna se přitom bude týkat přestupků podle zákona o zaměstnanosti (např. nelegální práce) a dále přestupků podle zákona o inspekci práce.

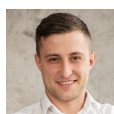
Příjemci plnění se také nebudou muset obávat ručení za úhradu pokuty, pokud se jejich dodavatel dopustil zastřené agenturního zaměstnávání. Podle změny účinné od ledna letošního roku totiž mohla inspekce práce vyžadovat úhradu pokuty, pokud ji nebylo možné vymoci po pachateli – dodavateli. V důsledku legislativní chyby byl ale tento institut velmi složitě aplikovatelný. Ručení za úhradu pokuty tak bude moci vzniknout pouze v případě, kdy dodavatel umožní výkon nelegální práce cizince.

Novela ještě víc usnadní boj státu proti nelegální práci. Lze se domnívat, že právní úprava se bude dále rozvíjet a postihy za nelegální práci se budou jen zpřísnovat.

10 | Daňové a právní aktuality – srpen 2024

Česká republika přestala uznávat ruské nebiometrické pasy

Z důvodu současné geopolitické situace se Česká republika rozhodla s účinností od 3. července 2024 neuznávat ruské cestovní doklady, které nejsou opatřeny biometrickými prvky. Účelem opatření je zejména zvýšení bezpečnosti a snadnější identifikace ruských občanů. Změny se týkají nejen ruských občanů, kteří plánují vycestovat do ČR, ale také těch, kteří v Česku již pobývají.

Michal Mikovčík
mmikovcik@kpmg.cz

Vojtěch Kotora
vkotora@kpmg.cz

České úřady v zahraničí přestaly akceptovat žádosti ruských držitelů nebiometrických cestovních pasů. Zároveň, pokud držitel nebiometrického pasu podal svou žádost o udělení víza ještě před účinností tohoto sdělení, české úřady v případě už vydaného kladného rozhodnutí o žádosti vízum do nebiometrického pasu nevylepí. Všichni ruští občané, kterých se tato novinka týká, mají povinnost předložit biometrický doklad, a až poté jim bude možné vízum udělit.

V případě, že ruský občan pobývá na území ČR na základě povolení k pobytu a je držitelem nebiometrického pasu, je jeho povinností požádat o vydání nového dokladu. Jelikož zastupitelské úřady Ruské federace pracují v omezeném režimu, bylo stanoveno přechodné období **do 15. září**, kdy tuto povinnost musí splnit. V současnosti ale může zařízení nového dokladu trvat až šest měsíců. V případě vydání nového pasu je nutno tuto skutečnost oznámit Ministerstvu vnitra ČR do tří pracovních dnů.

Pokud nebude mít ruský občan pobývajícím na území ČR **po 15. září** k dispozici platný biometrický pas, může mu být udělena pokuta. Nicméně, v případě držení platného povolení k dlouhodobému pobytu se má za to, že na území ČR pobývá i nadále legálně. V případě probíhající žádosti, např. o prodloužení povolení k pobytu, bude nutné biometrický doklad doložit. Správní orgán k tomuto úkonu vystaví výzvu k odstranění vad žádosti s dostatečně dlouhou lhůtou. Pokud požadavky stanovené v této výzvě cizinec nesplní včas, žádosti nebude možno vyhovět a řízení bude zastaveno. Nicméně i v případě, kdy bude řízení pravomocně ukončeno ještě před koncem přechodného období, zůstane povinnost zařízení biometrického pasu zachována.

Výjimky z povinnosti zařízení biometrických dokladů mají děti do 15 let, osoby zařazené do programu Občanská společnost a držitelé víz a pobytů udělených v zájmu České republiky.

Nové pravidlo také značně ztíží možnost cestování držitelů ruských nebiometrických pasů. Česká republika totiž v současnosti není jedinou zemí, která přestala takové doklady akceptovat, a proto je nutné sledovat pravidla vstupu ruských občanů do jejich cílových zemí. V případě, že držitel ruského nebiometrického pasu plánuje vstoupit na území ČR po 15. září a nespadá pod jednu z výjimek, může mu být vstup do země odepřen. Proto doporučujeme

11 | Daňové a právní aktuality – srpen 2024

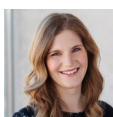
požádat o vydání nového cestovního dokladu s biometrickými prvky co nejdříve.

12 | Daňové a právní aktuality – srpen 2024

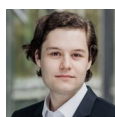
© 2024 KPMG Česká republika, s.r.o., společnost s ručením omezeným založená dle právních předpisů České republiky a členská společnost globální organizace nezávislých členských společností KPMG, přidružených ke KPMG International Limited, soukromé anglické společnosti s ručením omezeným. Všechna práva vyhrazena.

Jednodušší vymáhání pohledávek prostřednictvím platebních rozkazů

Dne 1. července nabyl účinnosti zákon o hromadných řízeních soudních, který v Česku uzákonil proces kolektivního vymáhání práv spotřebitelů. Spolu se zákonem byly přijaty ale i změny zcela nesouvisející, které přináší dílčí úpravu platebních rozkazů a doručování osobám bez trvalého pobytu hlášených na úřadech. Jakkoli se jedná o změny nenápadné, mají významný dopad do praxe.

Pavlína Rampová
prampova@kpmg.cz

Richard Hajdučík
rhajducik@kpmg.cz

Základní prvky zákona o hromadných žalobách shrnujeme [zde](#).

Zásadní změnou je, že **platební rozkaz i elektronický platební rozkaz (EPR) je nově možné doručit i fikcí prostřednictvím datové schránky**. Doposud totiž platilo, že pokud se žalovaný nepřihlásí do své datové schránky, soud platební rozkaz zruší. Nově bude ale platební rozkaz doručen uplynutím desátého dne od dodání datové zprávy. To přitom platí i pro fyzické osoby, které si zřídily svoji datovou schránku dobrovolně, a OSVČ, kterým byla datová schránka zřízena automaticky. Pokud si pak někdo nevybírá svoji datovou schránku pravidelně, může doplatit na nebezpečné nástrahy platebních rozkazů. Jestliže totiž žalovaný nestihne včas podat odpor, má platební rozkaz účinky pravomocného rozsudku a další procesní obrana proti takovému rozhodnutí je zásadně minimalizována.

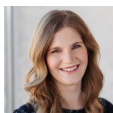
Zrušeno bylo i omezení částky pro podání EPR ve výši maximálně 1 mil. Kč. **Nově lze EPR podat na jakoukoli částku (tj. i převyšující 1 mil. Kč), stejně jako klasický platební rozkaz.** EPR má přitom v některých ohledech přísnější právní úpravu: soud jej například bez dalšího odmítne, pokud nemá všechny předepsané náležitosti. Na druhou stranu nabízí žalobci snížení nákladů v podobě **nižšího soudního poplatku o 1 % z celkové částky**.

Novela rovněž usnadnila soudní doručování osobám, které nemají trvalé bydliště a je jim přidělena evidenční adresa na příslušném úřadě (tzv. ohlašovna). Tuto adresu nebylo možné používat pro doručování a osoba musela vždy sdělit adresu, kam jí je možné písemnosti zasílat – ty se tak velmi často vracely jako nedoručitelné. Nově bude soud oprávněn adresu ohlašovny využít. Úřad v takovém případě vyvěsí na úřední desce výzvu, aby si adresát písemnost vyzvedl nebo požádal o zaslání na jinou adresu. Pokud nebude adresát na uvedenou výzvu reagovat ve lhůtě 10 dnů od jejího zveřejnění, považuje se písemnost za doručenou, a to i v případě, kdy se adresát o uložení písemnosti nedozvěděl. Na ohlašovnu ale není možné doručovat první doručované písemnosti v řízení ani písemnosti, u kterých je náhradní doručení vyloučeno. Tato změna proto doručování platebních rozkazů neusnadní. Přesto může přinést větší flexibilitu do běžných soudních řízení.

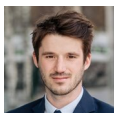
13 | Daňové a právní aktuality – srpen 2024

Vyčlenění: nový typ přeměny pro efektivnější restrukturalizaci

Významná novela zákona o přeměnách účinná od 19. července 2024 zavedla nový typ přeměny – tzv. rozdělení vyčleněním. Společnostem se tak rozšiřují možnosti výběru formy rozdělení, a to jak při vnitrostátních, tak i přeshraničních přeměnách. Tyto možnosti mohou zrychlit, usnadnit a zlevnit vnitroskupinové restrukturalizace, případně i další projekty v oblasti M&A.

Pavlína Rampová
prampova@kpmg.cz

Jakub Nováček
jnovacek@kpmg.cz

Český zákon o přeměnách donedávna rozlišoval pouze dvě formy rozdělení:

- **rozštěpení**, kdy z jedné rozdělované společnosti přechází celé jmění alespoň na dvě nástupnické společnosti, přičemž rozdělovaná společnost při přeměně zanikne, a
- **odštěpení**, kdy rozdělovaná společnost nezaniká, ale část jejího jmění zůstává v rozdělované společnosti a část jmění přechází alespoň na jednu nástupnickou společnost.

U obou těchto forem se společníky nástupnické společnosti stávají společníci rozdělované společnosti.

U nové formy rozdělení – **vyčlenění** – rozdělovaná společnost nezaniká, ale společníkem nástupnické společnosti se (na rozdíl od odštěpení) stává přímo společnost, ze které se majetek vyčleňuje, nikoli její společníci. Jedná se vlastně o specifický druh vkladu do jiné obchodní společnosti.

Novela zavádí dva typy vyčlenění, případně je možná jejich kombinace.

- **Vyčlenění se vznikem nové (nových) společnosti** je v podstatě novým způsobem založení dceřiné společnosti. Nově vzniklá společnost (do níž je vyčleňováno jmění) bude zcela ovládaná rozdělovanou společností, která se stane jejím jediným společníkem.

K dosažení takové struktury bylo před účinností novely zvykem založit dceřinou společnost a následně na takto vzniklou prázdnou společnost převést požadovanou část jmění mateřské společnosti (jako převod části obchodního závodu či jeho vklad do nové dceřiné společnosti), případně realizovat tzv. asset deals (převod jednotlivých konkrétně vyjmenovaných částí do nově zřizované dceřiné společnosti). Alternativně bylo možné založit novou dceřinou společnost a provést odštěpení sloučením, kdy na novou společnost přešla z mateřské společnosti odštěpená část jmění. Tato varianta však narážela na limity spočívající ve faktické nemožnosti stanovení rozhodného dne přeměny zpětně, před datem vzniku nové společnosti.

Oproti dosavadním možnostem je proces vyčlenění **jednodušší** (odpadá samostatný krok založení nové společnosti) a **přehlednější**. Nově vzniklá společnost bude mít postavení právního nástupce rozdělované společnosti s ohledem na tu část jmění, která na ni při vyčlenění přejde. Dojde k přechodu práv a povinností (včetně případných práv a povinností z pracovněprávních vztahů), případně smluvních vztahů na novou společnost a věřitelé se nebudou moci domáhat neúčinnosti transakce. Další výhoda pro podnikatele plyne v oblasti zdanění takové transakce.

14 | Daňové a právní aktuality – srpen 2024

- **Při vyčlenění sloučením** přechází část jmění rozdělované společnosti **na již existující společnost nebo společnosti**. Rozdělovaná společnost následně výměnou za vyčleněnou část jmění nabyde podíl v této již existující společnosti ve formě akcií nebo podílů. To přináší novou možnost strukturování akvizic společností, případně společných projektů, kdy společnosti mohou vložit část svého jmění do jiné společnosti výměnou za podíly v ní, následované případně např. transakcí typu share deal.

Vyčlenění je možné použít pouze v případě přeměn obchodních společností, nikoliv v případě družstev.

Jiné [právní](#) i [daňové](#) aspekty přeměn obchodních korporací, které přinesla novela, jsme shrnuli v předchozích článcích.

15 | Daňové a právní aktuality – srpen 2024

AI Act vstupuje v platnost! Jste připraveni?

Dne 2. srpna 2024 vstupuje v platnost nařízení Evropského parlamentu a Rady 2024/1689, kterým se stanoví harmonizovaná pravidla pro umělou inteligenci (AI Act). AI Act přináší pravidla pro bezpečné, zodpovědné a transparentní používání umělé inteligence (AI) v EU. Během následujících dvou let se společnosti využívající AI budou muset postupně připravit na celou řadu nových povinností.

Martin Čapek
mcapek@kpmg.cz

Sabina Tichá
sticha@kpmg.cz

AI Act dopadá na široké spektrum subjektů od výrobců systémů AI až po koncové uživatele. Pokud vaše společnost vyvíjí systémy AI nebo používá již hotová AI řešení při své činnosti, měli byste nařízení věnovat pozornost. Ze všeho nejdříve si společnosti budou muset položit otázku, zda právě jejich řešení naplňují v souladu s AI Actem definici systému AI. Pokud ano, budou v dalším kroku řešit, jakou míru rizika využití konkrétního systému AI představuje. Nařízení totiž rozděluje systémy AI podle jejich rizikovosti a obecně platí, že čím vyšší riziko systém AI představuje, tím více povinností na konkrétní subjekt dopadne.

1. První kategorii tvoří systémy AI, jejichž použití představuje **nepříjemné riziko**. Jejich užití a dodávání na území EU bude zcela zakázáno. Do této kategorie se řadí například systémy AI pro sociální skóring, systémy určené k manipulaci osob nebo k biometrické kategorizaci na základě věku, pohlaví či rasy a další obdobné systémy, které jsou v rozporu se základními hodnotami EU.
2. Hlavním cílem nové regulace je pokrýt kategorii **vysoce rizikových systémů**. Sem mohou spadnout systémy AI používané v oblastech kritické infrastruktury (dopravní průmysl, energetika), přístupu k základním službám (zdravotnictví, bankovníctví, pojištění, sociální dávky), ve vzdělávání, zaměstnávání či vymáhání práva, případně další systémy určené dle komplexního klíče obsaženého v AI Actu. Použití těchto systémů AI by mohlo ohrozit základní práva, svobody a bezpečnost, a proto tato kategorie podléhá nejprísnější regulaci a na dotčené subjekty dopadá celá škála povinností.
3. Na systémy AI, kde **riziko spočívá v nedostatku transparentnosti**, se bude vztahovat řada informačních povinností. Ty mají zaručit, že subjekt, který je interakci se systémem AI (např. chatbot, deepfake obsah atd.) vystaven, bude o této skutečnosti informován a bude se tak moci svobodně rozhodnout, zda v ní bude pokračovat nebo ji ukončí.
4. Kromě výše uvedených kategorií pak AI Act upravuje také obecné **modely AI a obecné modely AI se systémovým rizikem**. Tato speciální kategorie byla do AI Actu začleněna v reakci na příchod ChatGPT a obdobných velkých jazykových modelů.

Společnosti, které chtějí dodávat systémy AI na evropský trh nebo je zde používat při své činnosti, mají nejvyšší čas začít se na nové nařízení připravovat. Do šesti měsíců, tj. do **2. února 2025**, musí identifikovat a zamezit používání zakázaných systémů AI. Za nedodržení tohoto zákazu hrozí **přísné pokuty** až do výše 35 milionů eur nebo 7 % celosvětového ročního obrátu. Od **2. srpna 2025** začnou být účinné povinnosti pro obecné modely AI. Nejrozsáhlejší oblast povinností dopadající na vysoce rizikové systémy nabude účinnosti postupně, a to **2. srpna 2026** a **2. srpna 2027**.

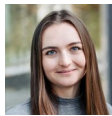
16 | Daňové a právní aktuality – srpen 2024

Revoluce ve správě dat? Nový zákon slibuje průlom v přístupu k datům veřejné správy

Budou mezi úřady obíhat data, nikoliv občan, jak slibovala vláda ve svém programovém prohlášení? Digitální a informační agentura v dubnu zveřejnila návrh nového zákona o správě dat a o řízeném přístupu k datům. Cílem je efektivní předávání dat mezi veřejnou správou a soukromým sektorem.

Jiří Stratil
jstratil@kpmg.cz

Eliška Houdková
ehoudkova@kpmg.cz

Veřejná správa disponuje obrovským množstvím dat s významným informačním potenciálem, který však zůstává nevyužitý. Přístup k datům nemají v současné době nejen vnější subjekty, jako jsou vědci, výzkumníci či novináři, ale mnohdy ani úřady mezi sebou navzájem. Samy úřady navíc mnohdy neví, jakými daty disponují. To by se mělo změnit.

Nový zákon si klade za cíl řešit přetrvávající problémy spojené s nevhodnou praxí nakládání s daty a nastavit legislativní pravidla pro přístup k datům. Navrhuje se **zavedení řízeného přístupu**, který opětovně umožní přístup k datům nebo k jejich odvozeninám pro zákonem předvídané účely ve veřejném zájmu a zároveň zajistí bezpečnostní opatření před nepřiměřenými zásahy do chráněných práv (např. u dat obsahujících osobní údaje, obchodní tajemství nebo duševní vlastnictví třetích stran).

Povinné subjekty budou mít nově **obecnou povinnost** řádně spravovat data, udržovat datovou suverenitu, popisovat data a vést katalog dat. Zažádat o řízený přístup k datům budou moci subjekty pro účely vědeckého výzkumu, výkonu práva na svobodu projevu a práva na informace, zajištění transparentnosti a kontroly veřejné správy nebo pro výukové a vzdělávací účely. Žadosti o zajištění řízeného přístupu k datům bude posuzovat Digitální a informační agentura.

Bude-li zákon přijat, dočkáme se pravděpodobně možnosti zjistit, jakými údaji ten který úřad disponuje, a zajistit si k těmto datům přístup.

CBAM: konec éry výchozích hodnot

Evropská komise svým implementačním nařízením ze srpna 2023 povolila v určitých případech vykazovat emise za účelem podání výkazu uhlíkového vyrovnání na hranicích (CBAM) na základě výpočtu skrze publikované výchozí hodnoty („default values“). 31. červenec 2024 je posledním dnem, kdy mohou vykazující subjekty využít výchozí hodnoty pro výpočet přímých a nepřímých emisí.

Tomáš Havel
thavel@kpmg.cz

Lukáš Arazim
larazim@kpmg.cz

Hmotněprávní podmínkou pro možnost použít výchozí hodnoty byla nedostupnost dat na straně výrobců nebo dodavatelů. Pro další výkazy CBAM za třetí a čtvrté čtvrtletí tohoto roku nebude již – až na výjimku – možné, výchozí hodnoty používat a vykazovat se budou **skutečné hodnoty** dle evropské metodiky.

Výchozí hodnoty značně zjednodušovaly výpočet přímých a nepřímých emisí obsažených ve zboží dovezeném ze třetích zemí, jež spadá do vybraných kategorií podléhajících uhlíkovému vyrovnání. V případě komplexního zboží bude možné od 31. července až do konce tzv. přechodného období výchozí hodnoty používat maximálně pro 20 % výpočtu celkových vložených emisí. **Komplexním zbožím** se rozumí takové zboží, pro jehož výrobu je potřeba jak přímých vstupů (typicky materiál – přímé emise), tak vstupů nepřímých (typicky spotřeba elektrické energie – nepřímé emise). Emise takového zboží, pro které nebudou dostupná částečná data, mohou být z 20 % odhadnuty. V případě, že se však bude jednat o **tzv. jednoduché zboží**, jež pro svou výrobu využívá pouze přímé vstupy, není možné odhadovat žádnou část obsažených emisí.

Z praxe vidíme, že implementační procesy pro CBAM, resp. politiku ESG, nemají zvláště velké korporace zcela dokončeny. Získávání dat od výrobců a dodavatelů dováženého zboží je velmi problematické a v některých případech nemožné. Zároveň změny stávajících dlouhodobých kontraktů na nákup zboží a vyjednávání nových přináší společnostem **značné, zejména administrativní, náklady**. V mnoha případech mohou subjekty povinné k vykazování CBAM ztratit svou tržní pozici. Z nám dostupných zdrojů zatím nevidíme žádnou snahu Evropské komise o prodloužení možnosti použít výchozí hodnoty.

Pokud se vás problematika CBAM týká a potřebujete nastavit vnitřní mechanismy či výpočet emisí, neváhejte se na nás obrátit.

Získejte dotaci na digitalizaci podniku

Ministerstvo průmyslu a obchodu zahájilo 15. července 2024 příjem žádostí ve výzvě „Digitální podnik – digitální podnik – výzva I.“. Výzva je vyhlášena v rámci Operačního programu Technologie a aplikace pro konkurenceschopnost.

Silvie Beranová
sberanova@kpmg.cz

Lukáš Otýpka
lotypka@kpmg.cz

Příjem žádostí o podporu bude probíhat do **31. března 2025**. Dotaci mohou získat **malé a střední podniky**. Celková alokace výzvy činí 1 mld. Kč. **Mezi hlavní podporované aktivity patří:**

- digitální transformace firmy;
- logistické a skladové technologie a ostatní nevýrobní technologie;
- vnitropodniková konektivita (vč. senzorových sítí);
- kybernetická bezpečnost;
- vytvoření digitálního dvojčete;
- BIM a CDE systémy;
- vybraná IT školení.

Projekt musí splňovat alespoň jednu z následujících podmínek **tzv. počáteční investice**:

- zásadní změna celkového výrobního postupu;
- založení nové provozovny;
- rozšíření kapacity stávající provozovny;
- rozšíření výrobního sortimentu.

Podpořit lze výdaje na dlouhodobý hmotný a nehmotný majetek, služby a ostatní výdaje. Konkrétně způsobilé výdaje vymezuje [Příloha č. 3 výzvy](#). Naopak není možné podpořit pořízení hmotného majetku, který slouží k hlavnímu předmětu podnikání žadatele (tzv. core business). **Způsobilé výdaje projektu musí být alespoň 2,5 mil. Kč a maximálně 50 mil. Kč.** Míra podpory se pohybuje **od 25 % do 60 % způsobilých výdajů**, a to v závislosti na regionu, ve kterém je projekt realizován, a na tom, zda je žadatelem malý nebo střední podnik.

Žadatel může předložit pouze jednu žádost o podporu, nicméně projekt může uskutečnit až na deseti různých místech. Realizace je možná na celém území České republiky kromě Prahy. Projekt musí být dokončen nejpozději do 31. prosince 2026.

19 | Daňové a právní aktuality – srpen 2024

Dotační program Doprava 2021–2027: Stovky milionů na dobíjecí a vodíkové stanice

Ministerstvo dopravy na konci července zaktualizovalo harmonogram výzev v Operačním programu Doprava 2021–2027. Tento program pokračuje v podpoře klíčových dopravních projektů zaměřených zejména na rozšíření infrastruktury pro alternativní paliva pro osobní i nákladní vozidla, ale také digitalizaci a rozvoj železniční dopravy.

Silvie Beranová
sberanova@kpmg.cz

Ladislava Urbanová
lurbanova@kpmg.cz

Program Doprava 2021–2027 je podpůrným nástrojem pro financování dopravních projektů, jehož cílem je efektivní, dostupná a k životnímu prostředí šetrná doprava. Prioritou pro Českou republiku je rozvoj páteřní, příměstské a městské dopravní infrastruktury a udržitelné dopravy, což zlepší propojení regionů a napojení na ostatní státy EU. Hlavní avizované výzvy se zaměřují na podporu infrastruktury pro alternativní paliva, jako je výstavba dobíjecích stanic s bateriovým úložištěm, rychlodobíjecí stanice, běžné dobíjecí stanice a také vodíkové plnicí stanice. Vybrané výzvy s informací o jejich načasování a výši alokace shrnujeme níže:

Název	Alokace	Vyhlášení	Ukončení příjmu
Podpora rozvoje rychlodobíjecí infrastruktury pro nákladní vozidla	1 000 mil. Kč	12/2024	04/2025
Podpora rozvoje dobíjecí infrastruktury s bateriovým úložištěm	300 mil. Kč	01/2025	05/2025
Podpora rozvoje rychlodobíjecí infrastruktury pro osobní vozidla	1 385 mil. Kč	09/2024	01/2025
Podpora rozvoje infrastruktury běžných dobíjecích stanic ve městech a obcích	370 mil. Kč	10/2024	02/2025
Podpora rozvoje vodíkových plnicích stanic podél hlavní sítě TEN-T*	180 mil. Kč	11/2024	03/2025
Podpora rozvoje vodíkových plnicích stanic v městských uzlech	240 mil. Kč	11/2024	03/2025

Ve všech uvedených výzvách mohou žádost podat vlastníci, případně správci dotčené infrastruktury na území

20 | Daňové a právní aktuality – srpen 2024

© 2024 KPMG Česká republika, s.r.o., společnost s ručením omezeným založená dle právních předpisů České republiky a členská společnost globální organizace nezávislých členských společností KPMG, přidružených ke KPMG International Limited, soukromé anglické společnosti s ručením omezeným. Všechna práva vyhrazena.

České republiky.

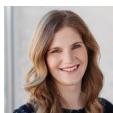
Maximální míra podpory může dosáhnout až **85 %** ze způsobilých výdajů. Předložené žádosti o podporu budou hodnoceny zejména z hlediska hospodárnosti, připravenosti a relevance projektu.

Ministerstvo dopravy v harmonogramu avizuje také výzvy zaměřené na železniční dopravu, podrobnější informace najdete [zde](#).

** TEN-T – Transevropská dopravní síť je síť silničních a železničních koridorů, mezinárodních letišť a vodních cest v Evropské unii.*

Mohou jednatele ručit za daňové nedoplatky společnosti?

Nejvyšší správní soud (NSS) se v jednom ze svých nedávných rozsudků věnoval případu, kdy se na jednatele z titulu ručení obrátil finanční úřad. Přestože daňový řád již dlouhá léta takovou možnost předvídá, Finanční správa tento institut dosud nevyužívala. NSS tento postup nyní poprvé potvrdil a formuloval základní pravidla pro jeho uplatňování.

Pavlína Rampová
prampova@kpmg.cz

Richard Hajdučík
rhajducik@kpmg.cz

O co se jednalo?

V uvedeném případě (Č. j. 10 Afs 4/2024-38 ze dne 18. června 2024) byl jednatel spolu s dalšími osobami odsouzen za spáchání trestného činu zkrácení daně, kterého se dopustil vylákáním neoprávněných výhod ze společnosti, v níž působil. Společnost byla následně zrušena s likvidací a finanční úřad se nedomohl uspokojení své daňové pohledávky. Obrátil se proto na jednatele a požadoval po něm úhradu daně z titulu ručení dle daňového řádu.

Ručení při promlčení pohledávky

Soud předně potvrdil, že jednatelem jako ručitelem může podle daňového řádu skutečně vzniknout povinnost uhradit daňové dluhy společnosti. NSS ale odmítl postup daňových orgánů, které dovozovaly, že k daňovému ručení lze přistoupit i v případě, kdy je pohledávka společnosti na náhradu škody proti jednatelem již promlčena.

Povinnost daňového ručení jednatele musí mít vždy oporu v zákoně. Pokud je ručitelský závazek jednatele podle takového zákona (v tomto případě občanského zákoníku) již promlčen, nemůže vzniknout ručení ani podle daňového řádu. Promlčení své odpovědnosti musí ale jednatel vždy výslovně namítnout. Přesto však soud upozornil, že ve výjimečných případech může být námitka promlčení zneužitím práva nebo v rozporu s dobrými mravy. V takovém případě by mohl finanční úřad přistoupit i k vymáhání promlčené pohledávky za jednatelem.

Ručení při prekluzi

Podmínkou vzniku ručení přitom není spáchání trestného činu, postačí jakékoli porušení jednatelských povinností, zejména pak porušení péče řádného hospodáře. Pokud tak jednatel zaviní vznik daňového dluhu společnosti, nevyhne se povinnosti úhrady ani v případě zrušení společnosti. V případech, kdy je vylákání neoprávněné daňové výhody navíc i trestným činem, vzniku ručitelského závazku nebrání ani uplynutí lhůty pro stanovení daně. Daň lze za takové situace totiž stanovit až do konce druhého roku následujícího po vydání pravomocného odsuzujícího rozsudku. Uplynutí základní lhůty pro stanovení daně se přitom nezohledňuje. Je tedy možné překročit i maximální, desetiletou lhůtu.

22 | Daňové a právní aktuality – srpen 2024

Doporučení na závěr

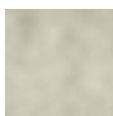
Odpovědnosti jednatele v tomto ohledu nezbavuje ani delegace některých jeho povinností na třetí osoby, například pověření účetní firmy vedením účetnictví. I zde se bude zkoumat, zdali jednatel vybíral firmu s náležitou péčí a zda nemohl vadě v účetnictví předejít.

NSS k daňovému režimu prodeje nedokončené nemovitosti a souvisejícího projektu

Nejvyšší správní soud (NSS) se zabýval daňovou uznatelností nákladů souvisejících s developerským projektem při prodeji nedokončené nemovitosti. Správce daně většinu uplatněných nákladů neuznal jako daňově relevantní, NSS tento závěr potvrdil.

Přemysl Klas
pklas@kpmg.cz

Tomáš Jakeš
tjakes@kpmg.cz

Developerská společnost nakoupila pozemky s nemovitostmi za účelem realizace nového developerského projektu. V této souvislosti vynaložila náklady na realizaci projektu, které zahrnovaly bourací a demoliční práce, právní služby, úroky z úvěrů a v neposlední řadě i sankční náklady.

Na projektu se podílela také spřízněná společnost, která měla prostřednictvím subdodavatele zajistit architektonickou studii a dokumentaci k územnímu řízení a další související náležitosti. Práva vyplývající z vedených řízení a projektu měla být postoupena na developerskou společnost až v okamžiku vydání územního rozhodnutí, ke kterému došlo v roce 2016.

Prodej před vydáním územního rozhodnutí

Developerská společnost se ale v roce 2015 rozhodla formálně připravený projekt prodat externímu investorovi. V přiznání k dani z příjmů právnických osob uplatnila do daňových nákladů veškeré výdaje související s vyřazením projektu včetně částek souvisejících s jeho přípravou, kterou měla dodat spojená osoba.

Správce daně většinu uplatněných nákladů z důvodu nedostatečné věcné a časové souvislosti s realizovanými příjmy neuznal. V rámci daňového řízení nerozporoval jednotlivé druhy nákladů, ale zabýval se podstatou transakce a související smluvní dokumentací.

Dle názoru správce daně následně potvrzeného i NSS developerská společnost v roce 2015 fakticky prodala pouze pozemky a nemovitosti, nikoliv však developerský projekt s vydaným územním rozhodnutím jako celek. V okamžiku prodeje totiž nebyla vlastníkem odpovídajících práv k výstavbě projektu. Ta nabyla až v roce 2016. Jelikož tedy v roce 2015 nevlastnila všechna práva k projektu, nemohla ho dle správce daně v tomto roce ani prodat a související náklady na projekt zahrnout do daňově uznatelných nákladů daného období. Jako daňově účinný výdaj roku 2015 uznal správce pouze náklady přímo související s vyřazením pozemků a souvisejících nemovitostí.

24 | Daňové a právní aktuality – srpen 2024

Princip věcné a časové souvislosti

Při realizaci developerských projektů se v celém procesu může vyskytovat více subjektů s různými právy a povinnostmi. Vždy je proto potřeba důkladně analyzovat konkrétní situaci. V posuzovaném případě nevznikl precedent, který by se snažil vymezit daňově uznatelné náklady při převodu nedokončeného projektu, ale pouze poukázal na význam principů věcné a časové souvislosti.

Ačkoliv rozsudek nijak dále nerozvíjí otázku struktury nákladů na pořízení majetku, bylo by určitě zajímavé sledovat, jakým způsobem by se soud vypořádal se zahrnutím a následnou daňovou uznatelností sankčních nákladů, které v daném případě činily nejvýznamnější část vykázaných nákladů.

SDEU: plnění poskytovaná ve skupině DPH nespádají do předmětu daně

SDEU ve věci C 184/23 Finanzamt T řešil spor mezi německou finanční správou a veřejnoprávní nadací S. V této věci byl již dříve vydán rozsudek C 269/20, který se zabýval skupinou pro účely DPH a plněními poskytnutými v rámci této skupiny. Nyní se případ vrací zpět k SDEU s dalšími předběžnými otázkami.

Kateřina Klepalová
kklepalova@kpmg.cz

Michaela Moučková
mmouckova@kpmg.cz

Nadace S je ovládající osobou společnosti U a univerzity, jež řídí rovněž fakultní kliniku. Společnost U poskytovala nadaci S úklidové, sanitární a další služby, a to pro celý komplex budov, který má právě nadace S ve správě. Nadace S vykonává svoji ekonomickou činnost v tomto komplexu nemovitostí, nicméně část komplexu využívá také pro vzdělávání – v tomto případě vystupuje jako orgán veřejné moci a není považována za osobu povinnou k dani.

Nyní se německý soud obrací znovu na SDEU s otázkami, **zda plnění poskytované mezi osobami, které tvoří skupinu pro účely DPH, musí podléhat DPH**, a zda by v této souvislosti měla být zohledněna skutečnost, že **příjemce plnění by neměl nárok na odpočet daně na vstupu**.

SDEU se vyjádřil, že poskytnutí služby je zdanitelné pouze tehdy, pokud mezi poskytovatelem a příjemcem plnění existuje právní vztah, v jehož rámci dojde ke vzájemné výměně plnění. Jedná se tedy o případy, kdy poskytnutá úplata představuje skutečnou protihodnotu plnění, které poskytovatel pro příjemce uskutečňuje. K určení, jestli takový právní vztah existuje, je třeba ověřit, zda poskytovatel plnění uskutečňuje ekonomickou činnost samostatně.

Dále SDEU uvedl, že k okamžiku, kdy se osoba stává součástí skupiny DPH, evropská směrnice o DPH vylučuje, aby byla samostatně považována za osobu povinnou k dani, ať už ve vztahu k jiným osobám nebo k osobám ve skupině, a aby samostatně podávala přiznání k DPH. Přiznání k DPH je za skupinu pro účely DPH oprávněna podat pouze jediná osoba. Z tohoto předpokladu vyplývá, že **když službu poskytuje člen skupiny DPH jiné osobě v této skupině, není třeba zkoumat podmínku samostatnosti** – takové plnění bude vždy mimo předmět DPH.

SDEU také znovu připomíná, že **skupina pro účely DPH vystupuje jako jedna osoba povinná k dani, tedy nárok na odpočet nemají jednotliví členové, ale celá skupina**. Skutečnost, že příjemce plnění neměl nárok na odpočet, tedy nemá vliv na to, zda plnění poskytnutá mezi členy skupiny nepodléhají DPH na výstupu.

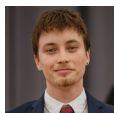
SDEU tedy pouze potvrdil, že plnění poskytnutá v rámci skupiny DPH nespádají do předmětu daně a na tomto závěru nic nemění ani skutečnost, že příjemce plnění by nemohl využít nároku na odpočet.

SDEU rozhodoval o zamítnutí žádosti o vrácení DPH

Soudní dvůr Evropské unie (SDEU) konstatoval, že jednoměsíční lhůta pro předložení doplňujících údajů v rámci řízení o vrácení DPH není lhůtou prekluzivní. Pokud vnitrostátní právní úprava nepovoluje v odvolacím procesu předložit nové důkazní prostředky, systematicky tak brání vrácení DPH.

Veronika Výborná
vvyborna@kpmg.cz

Patrik Škovran
pskovran@kpmg.cz

Slovenská společnost působící v energetice provedla v Maďarsku montážní a instalační práce. Za tímto účelem pořídila v Maďarsku různá plnění, u kterých následně zažádala o vrácení DPH. Maďarský správce daně společnost vyzval, aby ve lhůtě jednoho měsíce předložila v této věci doplňující informace. Společnost na výzvu nereagovala, a tak správce daně řízení zastavil. Poté se společnost odvolala a doložila všechny požadované informace. Odvolací orgán zamítavé rozhodnutí potvrdil s tím, že v rámci odvolání nelze předkládat nové důkazy, pokud o nich odvolatel věděl už před vydáním prvního rozhodnutí.

Společnost proti tomuto rozhodnutí podala žalobu u městského soudu v Budapešti. Argumentovala zejména tím, že zákaz předložení nových důkazů dle maďarského práva představuje věcné omezení práva na odvolání a že lhůta jednoho měsíce k odstranění nedostatků dle směrnice není lhůtou prekluzivní.

Po předložení předběžných otázek ze strany Maďarska SDEU nejdříve připomenul, že DPH zaplacená na vstupu musí být **dle zásady neutrality** vrácena, jestliže jsou splněny věcné požadavky, a to i v případě, kdy osoba povinná k dani nevyhověla určitým formálním požadavkům. Opačně tomu může být tehdy, má-li porušení formálních požadavků za následek nemožnost předložit spolehlivý důkaz o splnění věcných požadavků.

Ze skutečností posuzovaného případu dle SDEU vyplývá, že se spor v původním řízení netýká porušení formálních požadavků, které má za následek nemožnost předložení důkazu o splnění věcných požadavků, ale toho, ke kterému dni musí být tento důkaz předložen.

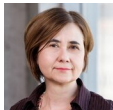
SDEU dále připomíná své rozhodnutí ve věci C 133/18 Sea Chefs Cruise Services, dle kterého lhůta jednoho měsíce stanovená ve směrnici není lhůtou prekluzivní. Dle zásady řádné správy by správce daně měl zajistit, aby v rámci svých kontrolních povinností provedl pečlivý a nestranný přezkum všech relevantních aspektů, a zajistil tak, že bude mít při přijímání svého rozhodnutí co nejúplnější a nejspolehlivější informace. V daném případě tedy vnitrostátní právní úprava představuje **věcné omezení práva na odvolání**.

Dle SDEU, je-li žádost o vrácení DPH zamítnuta, má žadatel, který v jednoměsíční lhůtě neposkytl doplňující údaje, právo podat proti tomuto zamítavému rozhodnutí odvolání. V rámci něj má možnost odstranit nedostatky své žádosti předložením doplňujících údajů. Pokud by přitom správce daně nemohl vzít do úvahy opožděnou odpověď, v důsledku čehož jsou tyto opožděné odpovědi systematicky odmítány, správce daně je nutně veden k porušování zásady řádné správy: vydává totiž rozhodnutí, o němž ví, že může vycházet z neúplných či dokonce nesprávných informací.

27 | Daňové a právní aktuality – srpen 2024

Stručné aktuality, srpen 2024

Daňové a právní novinky posledního měsíce jednou nebo dvěma větami.

Lenka Fialková
lfialkova@kpmg.cz

Václav Baňka
vbanka@kpmg.cz

KRÁTCE Z DOMOVA

- Ministerstvo financí publikovalo souhrnnou zprávu o činnosti Finanční správy České republiky a Celní správy České republiky za rok 2023.
- Ve Sbírce zákonů a mezinárodních smluv vyšlo:
 - Sdělení Ministerstva zahraničních věcí 206/2024 o sjednání Smlouvy mezi Českou republikou a Spojenými arabskými emiráty o zamezení dvojímu zdanění v oboru daní z příjmů a o zabránění daňovému úniku a vyhýbání se daňové povinnosti;
 - Vyhláška č. 218/2024, kterou se mění vyhláška č. 117/2012 Sb., o podrobnější úpravě činnosti penzijní společnosti a účastnického fondu;
 - Vyhláška č. 219/2024, kterou se mění vyhláška č. 207/2021 Sb., o vyúčtování dodávek a souvisejících služeb v energetických odvětvích;
 - Vyhláška č. 222/2024, kterou se mění vyhláška č. 264/2020 Sb., o energetické náročnosti budov;
 - Novela zákoníku práce (230/2024) s účinností od 1. srpna 2024.
- Ministerstvo financí zveřejnilo po skončení připomínkového řízení návrh zákona, kterým se mění zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, zákon č. 93/2009 Sb., o auditorech a zákon č. 416/2023 Sb., o dorovnávacích daních pro velké nadnárodní skupiny a velké vnitrostátní skupiny:
 - Návrh novely zákona o účetnictví a novely o auditorech implementuje evropskou legislativu. Obsahuje především navýšení hraniční hodnoty aktiv a ročního úhrnu čistého obrátu stanovené jako dvě z kritérií pro účely kategorizace účetních jednotek podle jejich velikosti. Upravuje také povinnosti týkající se zprávy o udržitelnosti. Navrhovaná účinnost obou novel byla oproti původnímu návrhu posunuta na 1. leden 2026.
 - Návrh novely zákona o dorovnávacích daních byl na základě připomínkového řízení významně doplněn. Jedním z důvodů pro doplnění je zajistit kvalifikovaný status české dorovnávací daně, i proto se novelizovaná úprava použije již od 31. prosince 2023. Návrh zákona nyní projedná vláda.
- Vláda v červenci schválila aktualizaci Vodíkové strategie ČR, která je součástí reforem požadovaných Evropskou komisí v rámci Národního plánu obnovy. Jak vláda deklaruje, vodík se stane důležitým prvkem české energetické politiky jako náhrada fosilních paliv v dopravě, nosič pro přepravu a akumulaci energie nebo jako surovina pro chemický průmysl a zdroj tepla.

KRÁTCE ZE ZAHRANIČÍ

- Soudní dvůr EU v rozhodnutí C-623/22 týkajícím se implementace směrnice Rady 2018/822 (DAC 6) do belgické legislativy neshledal v posuzovaných otázkách žádné skutečnosti, které by mohly způsobit její neplatnost (rozšíření oznamovací povinnosti na některé nepřímé daně, povinnost oznamovat uspořádání, která jsou v souladu se zákonem). Soud také konstatoval, že ačkoli je několik klíčových pojmů zavedených

28 | Daňové a právní aktuality – srpen 2024

směrnicí DAC 6 širokých (např. pojem přeshraniční uspořádání), jsou přesto „stanoveny dostatečně jasným a přesným způsobem“ a nepředstavují porušení Listiny základních práv EU.

- Soudní dvůr EU se vyjádřil i ke svému předcházejícímu rozhodnutí C-694/20 a upřesnil, že část směrnice ukládající povinnost poradce informovat o své mlčenlivosti ostatní poradce a klienta je neplatná pouze ve vztahu k advokátům. Více informací [zde](#).
- Evropská komise zveřejnila [Výroční zprávu o zdanění](#). Zpráva poskytuje přehled o nastavení a výkonnosti daňových systémů členských států EU.
- OECD zahájila [veřejnou konzultaci](#) ke schématu XML a uživatelské příručce pro Informační přehled (Global Information Return – GIR) v rámci Pilíře 2. Tato iniciativa má usnadnit přípravu a podávání přehledu a poskytnout technický formát pro výměnu informací GIR mezi daňovými správami.
- Pracovní skupina OECD pro vícestrannou dohodu v rámci Pilíře 1 odložila lhůtu k podpisu dohody na dosud neurčené datum (naposledy stanovená lhůta byla 30. června 2024). Upravený časový harmonogram nebyl oznámen.

29 | Daňové a právní aktuality – srpen 2024

[LinkedIn](#) | [Twitter](#) | [Facebook](#) | [Instagram](#)

www.kpmg.cz

Tel.: +420 222 123 111

Informace zde obsažené jsou obecného charakteru a nejsou určeny k řešení situace konkrétní osoby či subjektu. Ačkoliv se snažíme zajistit, aby poskytované informace byly přesné a aktuální, nelze zaručit, že budou odpovídat skutečnosti k datu, ke kterému jsou doručeny, či že budou platné i v budoucnosti. Bez důkladného prošetření konkrétní situace a řádné odborné konzultace by neměla být na základě těchto informací činěna žádná opatření.

© 2024 KPMG Česká republika, s.r.o., a Czech limited liability company and a member firm of the KPMG global organization of independent member firms affiliated with KPMG International Limited, a private English company limited by guarantee. All rights reserved.